

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. februarija 1875.

Obseg: Slovenci, ne hodite v Ameriko! — idite v Slavonijo! — Beseda našim kmetovalcem o lanoreji. — Stelja in gnoj. (Dalje.) — Postava o obrambi poljščine. (Dalje.) — Mrvice slovniške in slovarške. — Nove knjige. (Konec.) — Pred 27 leti! — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Slovenci, ne hodite v Ameriko! — idite v Slavonijo!

Od visoko spoštovanega rodoljuba iz Zagreba nam je došlo poročilo, da je v Požeški županiji oddati zemljišč za 200 naselbin, in to pod takimi pogoji, po katerih tudi malo premožni kmetovalec pridobi posestvo, ki njega in družino njegovo lahko preredi.

V dolžnost si štejem to razglasiti našim Kranjcem in Slovencem takim sploh, ki le težko životarijo v domovini svoji in zategadel jo zapuščajo, pa večidel v neznan svet — v Ameriko — romajo, kjer je res marsikdo srečo našel, večidel pa so v še večjo nesrečo zagazili, kakor so domá živeli.

Slavonija je nam sosedna dežela; ondi biva narod slovanski in jezik govori, ki je z našim jezikom slovenskim v najbližji zlahti. Kraj, kjer si svojo novo domovino dobiti in z rodovino svojo naseliti morejo, je zdrav in rodovit; Požeška županija ni močvirna in nezdrava, ampak je bregovita in plodna; tukaj se Slovenci lahko vdomačijo in aklimatizirajo; trg Pakrac, ki je blizu teh naselbin, ima sejme, kjer kmetovalec svoje pridelke lahko prodá in si nakupi, česar za dom svoj potrebuje.

Ti kraji spadajo pod faro Gaj, kjer župnik (fajmošter) stanuje; tudi ima vsaka naselbina šolsko hišo.

Zdaj pa še nekaj. V Sisek se od nas za majhni denar pride po železnici, od Siska pa ni daleč do teh krajev, ki se ponujajo za naselitev. Tako je tedaj vsakemu lahko mogoče, da gré sam ogle dat prihodnji svoj dom in da po takem ne kupi mačka v žaklji.

Naj zdaj povemo poglobitne pogoje, pod katerimi se kupi svet za naselbino.

Navadno se prodá za eno naselitev 8 oralov zemlje in sicer 1 oralo za napravo hiše, 5 oralov skupaj za njive, 2 orala pa za pašnik in gozd. Od imenovanih 5 oralov, na katerih se polje napraviti dá, je še marsikak kos z lesom zaraščen, ki, če ga lastnik izruje, njemu ostane, — kdor pa več kakor 8 oralov zemlje kupiti želi, je tudi dobí. Cena enega orala je na 40 gld. odločena, pa to je najviša cena, in mogoče je, oral tudi po nekoliko nižji ceni dobiti.

Kdor tako zemljišče kupi, mora 100 gold. koj plačati, ostanek pa se poplačuje vsako leto s 40 gold. pri grajščini Pakraški, tako, da za dolg, dokler ni poplačan, odrajuje po 6 gold. od 100 obresti (činža).

Lastnik kupljene zemlje ima pravico, da les, ki ga potrebuje za zidanje svojega poslopja, si vzame od iztrebljenega gozda na svojem zemljišču ali pa iz skupnih gozdov brezplačno.

Z vsakim naselnikom se posebno kupno pismo naredí in dolg, dokler ni poplačan, v zemljiško knjigo vpiše (intabulira).

S prodano zemljo se pa ob enem ne prodá tudi pravica za krčmo sama po sebi.

Grajščina Pakraška prodá taka zemljišča vseh bremen prosta, tako, da se kupcu ne zdaj ne v prihodnje ni bati nobenih pravn.

Po razpisu kraljeve deželne vlade od 8. oktobra 1868, št. 12.525/1401, vživajo kupci imenovanih zemljišč sledeče dobrote: 1) od hiš na teh zemljiščih napravljenih ni do 30. oktobra 1882 nobenega davka plačati; 2) tudi so lastniki pridobitnega davka od svojega rokodelstva ali obrtnijstva do 30. oktobra 1882 prosti.

Kupec ima dolžnost, kolek (štempelj) za kupno pismo in stroške prepisa na svoje ime plačati; zemljiški davek pa začne ob nastopu svojega posestva plačevati.

Že meseca malega travna (aprila) letošnjega leta je mogoče taka posestva nastopiti; po takem je lastniku mogoče že spomladi obdelati zemljišča po svoji volji in za hišo potrebni les si pripraviti; koristno bi tedaj bilo, da vsak naselnik seboj pripelje kmetijsko in hišno orodje; goveje živine pa ni treba seboj voziti, ker si je bo tukaj lahko cenejše kupil. Ker pa zarad lege teh zemljišč ni bilo mogoče jim tudi senožet dodati, je grajščina za to potrebo s tem skrbela, da si naselniki na grajščinskih senožetih polovico sená, ki ga potrebujejo, sami nakosijo.

Kdor o tej zadevi morebiti še kaj več vedeti hoče, ali kdor gré imenovana zemljišča sam ogledat, naj se obrne do gosp. Ljudevika Stein-a, grajščinskega direktorja v Pakracu v Slavoniji.

Beseda našim kmetovalcem o lanoreji!

Naši gospodarji sploh jako cenijo in vvažujejo pridelovanje predivskih rastlin, posebno lanú. Odkar smo po prizadevah kmetijske družbe začeli sejati rusko lanéno seme, katero se pri nas jako dobro ponaša, in ko smo poskušali in se prepričali, da je mogoče tudi pri nas pridelati enako blago, kakor po drugih deželah, kjer je predivstvo na visoki stopinji, je pridelovanje lanú in prediva postalo še važnejše za naše kraje. Ako hočemo, da bi predivstvo zadobilo pri nas ono gospo-